

Research Article

Individual Factors, Personality and Perception: How Legislators Make Decisions

Elham Heydari*, Assistant professor, Faculty of Management, Kharazmi University, Tehran, Iran.
elhamheydari@khu.ac.ir

Abstract

Concerning the legislative role of members of parliament in Iran, the present paper aimed to identify factors affecting their perception during passing laws through a behavioral approach. Sampling was carried out via judgmental method and was continued till reaching saturation. Semi-structured interviews were conducted with parliament member. The answers to interview questions in addition to documents such as negotiation proceedings were analyzed. Employing grounded theory, codes, concepts and categories were obtained as a result of data analysis. Five propositions were obtained after linking three categories at selective coding stage. Data analysis found personality, education, experience, personal feelings, emotions and feelings as individual factors affecting perception of MPs. Perceptions, the main category of research consists of direct and indirect perception as two subcategories and sense making, sense breaking, and sense giving as its concepts.

Keywords: Perception, Classic Grounded Theory, Legislation, Personality, Sense Making

Introduction

Studies regarding perception of MPs (members of parliament) could be divided into several categories; however, they are not sufficient. In one group, the legislative process is described by MPs at individual and collective level through distinct steps. Cognitive and perceptual dimensions of each step are discussed (Slembeck, 2016).

In second group, value systems are mentioned as key factors affecting the perception of the political elite while analyzing environment. In relevant studies, there is no emphasis on the decision-making process and its step-by-step analysis (e.g. Brosch & Sander, 2013).

In third group, system and process approaches were used simultaneously. In these works, both top-down and bottom-up processes such as political pressures, interpersonal issues, personality and genetics have been examined at the same time (Jost et al., 2016). In another group of research, subjective frameworks and decision-making styles of MPs from various parties in developed countries namely the United States, Britain, and Germany have been investigated (e.g. Rokeach, 2006; Altemeyer, 1998; Duckitt, 2001). Members of parliament are largely unaware of the effect of their cognitive characteristics on their decisions. If MPs are aware of factors affecting their perception, they might avoid biases and decision-making errors. This could reduce

* Corresponding author

their severity as well. Thanks to the significance of the aforementioned issue the present study attempts to identify individual and personality variables affecting the perception of MPs during the legislative process.

Methodology

Grounded theory is a qualitative research method aiming to develop a theory based on data.

The classical method of grounded theory has been used in present research due to the lack of a codified model for factors affecting the perception of MPs during legislative process. In order to collect data, the researcher employed semi-structured interviews and archived data such as recorded parliament sessions. Using theoretical and judgmental sampling, a number of participants were selected for the study. Research sample size was finalized based on the principle of theoretical saturation. In this study, theoretical saturation was achieved by interviewing 22 MPs and analyzing the recordings of sessions in detail.

Findings

There are three stages of open, selective, and theoretical coding in classical grounded theory. Fifty-five categories were obtained in open coding stage. Ten concepts emerged subsequently. In selective coding stage, the perception of the MPs was considered as the central category around which the data were organized.

Finally, three categories were obtained: perception, individual factors and legislation. The central category of perception consisted of direct perception like sense making and indirect perception such as sense giving or sense breaking. Individual factors consisted of the following concepts: personality, education, background, personal interests, feelings and emotions. Legislation entails approving plans and bills. At theoretical

coding stage, the relationships between categories are conceptualized.

Perception is the central category for this study. By analyzing narratives and stories of interviewees, it was clarified that MPs analyze and perceive events, bills and plans in two ways: They gain perception about a bill or plan either directly through studying documents and reports or indirectly through attending meetings of the commissions or fractions and listening to their colleagues' opinion. Using the literature on perception, they were introduced to the topics of sense making, sense giving, and sense breaking, which, were placed under subcategories of direct and indirect perception.

Direct perception: All the attempts of MPs to perceive environmental events and laws in the process of passing laws are considered as sense making.

Indirect perception: Observations showed that some MPs in different sessions try to destroy the meaning and perception of a bill or plan in the minds of other MPs by using discourses, narratives, stories and arguments (sense breaking) or presenting different arguments. They try to communicate their own meaning (sense giving) and create a new perception in minds of MPs.

Individual factors

Much evidence showed the influence of individual factors on the perception of MPs while conducting the present study. Results showed that individual factors are composed of the following concepts: personality, education, feelings and emotions, background and personal interests.

Personality: The personality of MPs has a considerable effect on their sense making, sense giving, and sense breaking in the process of passing laws as well as comprehension of topics discussed in parliament and commissions. The personality of MPs was evaluated based on dimensions of Big Five Personality Traits

model including extraversion, agreeableness, conscientiousness, openness to experience, and emotional stability (Robbins & Judge, 2017).

Some of MPs were extroverts interacting with so many MPs. This group of MPs spoke frequently about their experiences and how they influenced others with their words about a bill or an act.

Some MPs admitted that they have repeatedly tried to persuade other MPs with agreeable personalities.

Some MPs were highly conscientious. They examined all bills and plans carefully. They claimed that they never voted for any bills or plans without having sufficient information. Their perceptions of bills or plans differed due to the amount of time they spent on each bill or act.

Openness to experience was another dimension of the personality of MPs affecting perceptions. Some MPs mentioned issues concerning art and literature in their statements. They talked about performances of politicians and the structure of parliament in other countries openly. These MPs exhibited more openness than other MPs who had traditional or local perspectives or descriptions limited to their own electoral constituency.

Individuals with low emotional stability reacted quickly and were more sensitive to performances of other MPs. Those who get low scores in this dimension are typically nervous, anxious and impulsive. MPs with low emotional stability would take a stand against the statements of other MPs in examining plans and bills. The other group of MPs on the contrary were calm and in no hurry to answer other MPs during sessions of the commissions.

Education: MPs' level of education affects their attention. Those who have studied medicine, agriculture, civil engineering or sociology do not share the same concerns. They examine the bills and plans relevant to their own field of study more carefully.

Feelings and Emotions: The mood of an MP while examining or commenting on a plan or bill affects their perception. Analysis of parliament sessions indicated that when examining a bill is postponed to subsequent session of commission, the behavior and reactions of some MPs change. During the interval between the sessions, MPs may study the issue or have conversations with other people which could influence their studies (sense making) or attitudes (sense breaking and sense giving).

Background: The background of MPs could have an effective role in their perception. Those who have been MPs for several terms have a different perception than those who have become MPs for the first time. The alignment of an individual's career background with their commission could also affects his perception of the plans and bills.

Personal interests: Many MPs believed that their colleagues are concerned with their personal interests. They explained that as soon as their colleagues become MPs, they begin planning for participation in the next elections and their main aim is to secure a seat in the parliament in subsequent terms.

Discussion and conclusion

Results of the present research showed that individual factors affecting the perception of MPs include personality, education, background, personal interests, feelings and emotions. Perception was considered the central category of the present research, which consists of the two subcategories of direct and indirect perception.

In previous studies, a number of factors affecting perception in general or perception of politicians and MPs in particular have been mentioned. Value systems, personality, and cognitive biases are among key factors found in foreign research (e.g. Brosch & Sander, 2013; Slembeck, 2016; and Altemeyer, 1998).

However, as far as literature shows, no similar study has been conducted on the effect of the aforementioned five variables on the perception of MPs in Iranian parliament.

The present research faced a number of limitations. First, it was difficult to reach MPs. Second, MPs interviewed were all male. Third the statistical community of the research consisted of MPs of the Iranian parliament. Fourth, Selecting MPs

was conducted using the judgmental method and finally participants were only 22 people.

Future researchers can investigate factors mentioned in this research independently. It is recommended that future researchers examine perceptions of other politicians and managers and study factors affecting perception of individuals such as city council members, ministers and CEOs.

عوامل فردی، شخصیت و ادراک: قانون‌گذاران چگونه تصمیم می‌گیرند؟

الهام حیدری: استادیار گروه مدیریت، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.

elhamheydari@khu.ac.ir

چکیده

بررسی علمی رفتار نمایندگان در انجام امور نمایندگی از جمله قانون‌گذاری اهمیت بسزایی دارد. ادراک نمایندگان در فرایند پیچیده قانون‌گذاری، نقش مؤثری ایفا می‌کند. هدف پژوهش حاضر، شناسایی نقش عوامل فردی بر ادراک نمایندگان در فرایند تصویب قوانین با اتخاذ رویکردی رفتاری است. برای انجام پژوهش، از روش نظریه داده‌بنیان بهره گرفته شد. نمونه‌گیری با بهره‌گیری از روش قضاوتی با منطق نمونه‌گیری نظری انجام گرفت و تا حصول اشباع نظری دنبال شد. در مجموع، با ۲۲ نماینده مجلس مصاحبه نیمه‌ساختاریافته انجام شد و اسناد مکتوبی همچون مشروح مذاکرات نیز تجزیه و تحلیل شد. مقولات حاصل شده طی فرایند کدگذاری به یکدیگر مرتبط شدند و ۵ قضیه به دست آمد. تحلیل داده‌ها مبین آن بود که عوامل فردی مؤثر بر ادراک نمایندگان شامل شخصیت، تحصیلات، احساسات و هیجان‌ها، سابقه و منافع شخصی است. ادراک نیز به‌عنوان مقوله محوری پژوهش تعیین شد که خود از دو زیرمقوله شناخت مستقیم و شناخت غیرمستقیم و سه مفهوم معناسازی، معنابخشی و معناشکنی تشکیل شده است. یافته‌های پژوهش حاضر آگاهی نمایندگان مجلس از فرایندهای ادراکی‌شان را افزایش می‌دهد و به آنها یادآوری می‌کند که عوامل متعددی بر ادراک آنها به‌صورت آگاهانه یا ناخودآگاهانه تأثیر می‌گذارد؛ بنابراین، شناخت این عوامل توسط قانون‌گذاران می‌تواند به افزایش کیفیت قانون‌گذاری منجر شود.

واژگان کلیدی: ادراک، نظریه داده‌بنیان کلاسیک، قانون‌گذاری، شخصیت، معناسازی

مقدمه

نحوه ادراک محیط در ارتباطات اجتماعی افراد و تصمیم‌گیری آنها عاملی مؤثر است. در واقع، افراد از طریق ادراک، از جهان پیرامونی خود معرفت و شناخت پیدا می‌کنند و محیط خود را درک و معنا می‌کنند. بر این اساس، ادراک در شناخت نمایندگان مجالس از جهان پیرامونی آنها نقشی کلیدی ایفا می‌کند و تصمیمات آنها، از جمله قانون‌گذاری، با ادراک و موضوعات و مکانیسم‌های مرتبط با آن ارتباطی تنگاتنگ دارد. بررسی ادراک نمایندگان در فرایند قانون‌گذاری به افزایش آگاهی آنها منجر می‌شود و آنها را در تدوین و تصویب مؤثر قوانین یاری می‌کند.

به علت دشواری در دست‌رسی به نمایندگان مجلس، پژوهش درباره آنها ساده نیست و پژوهشگران به ندرت در این زمینه مطالعه کرده‌اند؛ بنابراین، بررسی رفتاری نمایندگان هم از لحاظ نبودن موضوع پژوهش و هم از لحاظ نبودن جامعه پژوهش مفید است و می‌تواند بخشی از شکاف علمی و پژوهشی موجود در پیشینه داخلی و خارجی را پر کند. هدف پژوهش حاضر، طراحی الگوی عوامل فردی مؤثر بر ادراک نمایندگان در فرایند قانون‌گذاری است. این الگو کمک می‌کند تا نمایندگان مجلس فهم خود را درباره نحوه مواجهه با مسائل راهبردی روزمره افزایش دهند و سوگیری‌های خود در تصمیم‌گیری را تا حد ممکن بشناسند.

از دیدگاه پیکنز ادراک شامل ۴ مرحله تحریک، ثبت، سازمان‌دهی و تفسیر^۱ است (Pickens, 2014). آگاهی فرد و پذیرش محرک نقش مهمی را در فرایند ادراک ایفا می‌کنند. پذیرش محرک انتخابی است و ممکن است به وسیله عقاید، نگرش‌ها، انگیزه‌ها و شخصیت افراد محدود شود. فرد محرکی را گزینش می‌کند که نیاز فوری را برآورده کند (هوشیاری ادراکی)؛ بنابراین، ممکن است فرد محرک‌هایی را که

موجد نگرانی باشند، در نظر نگیرد (دفاع ادراکی). فیلیپس و همکاران (Philipes et al., 2015) مدلی فرایندی در خصوص ادراک افراد از گروه را ارائه داده‌اند که در آن فرایند ادراک شامل سه مرحله انتخاب، استخراج و کاربرد معرفی شده است. آنها این مدل را اس‌ای‌ای نام نهادند.

از دیدگاه ویتز و همکارانش، علل یا انگیزه‌های ادراک (ادراک ذهن) عبارت‌اند از: انگیزه برقراری ارتباط اجتماعی و انگیزه درک و کنترل؛ بنابراین، ادراک‌کننده در پی آن است که با عامل دیگری در محیط (انسان، حیوان یا وجودی برتر) نوعی ارتباط اجتماعی برقرار کند و او را درک کند، رفتار او را پیش‌بینی کند و کنترلش کند. به علاوه، ادراک برای ادراک‌کننده از سه جنبه مهم است (پیامدهای ادراک). ادراک عاملیت موجود یا وجودی برتر در انجام کاری معین، در وهله نخست، تجربه روان‌شناختی ادراک‌کننده از وقایع را شدت می‌بخشد و به آن معنا می‌دهد (Waytz et al., 2010). برت^۳ (۲۰۰۴) شرح می‌دهد که اگر تندبادی شاخه درختی را سرنگون کند و شاخه به فردی برخورد کند، توجه فرد را کمتر از زمانی جلب خواهد کرد که شخصی عامدانه شاخه را به سوی او پرتاب کند. دوم، باعث می‌شود فرد احساس کند که ناظری رفتار او را پایش می‌کند و به او توجه دارد. این تصور، افراد را به انجام رفتارهای مطلوب اجتماعی سوق می‌دهد. سوم، ملاحظات اخلاقی را برجسته خواهد کرد؛ چراکه فرد، ذهن خود یا شخص دیگر را با قوت بیشتری ادراک خواهد کرد (Waytz et al., 2010).

از نظر رایینز و جاج که از پژوهشگران شناخته‌شده رفتار سازمانی در جهان هستند، عوامل اثرگذار بر ادراک عبارت‌اند از: نگرش‌ها، شخصیت، انگیزه‌ها، علایق، تجربیات گذشته و انتظارات فرد (Robbins &

2SEA (Selection, Extraction, Application)

3Barrett

1Stimulation, registration, organization, and interpretation

می‌گیرند و براساس آنها، محیط پیرامونی را تحلیل می‌کنند. بریتویت با بررسی قوانین مصوب نمایندگان، به این نتیجه رسید که یکی از عوامل مهمی که بر نحوه تصمیم‌گیری نمایندگان اثر می‌گذارد، ارزش‌های حاکم بر جامعه و فشارهای نهادی واردشده بر ادراک نمایندگان است (Braithwaite, 1994).

در گروه دیگری از پژوهش‌ها، نگرش‌های سیستمی و فرایندی به‌طور توأمان به کار گرفته شده‌اند. در این پژوهش‌ها هم فرایندهای بالا به پایین مانند فشارهای سیاسی و مسائل بین‌فردی و هم فرایندهای پایین به بالا مانند شخصیت و ژنتیک به‌طور هم‌زمان بررسی شده‌اند (Jost et al., 2016). در گروه دیگری از پژوهش‌ها، چهارچوب‌های ذهنی و نحوه تصمیم‌گیری نمایندگان احزاب گوناگون (مانند محافظه‌کار و سوسیالیست) در پارلمان کشورهای توسعه‌یافته (مانند ایالات متحده آمریکا، بریتانیا و آلمان) مطالعه شده‌اند. در این پژوهش‌ها با نداشت نقشه ذهنی نمایندگان و تحلیل فشارهای اجتماعی واردشده از سوی احزاب بر آنها، خطاهای رفتاری و شناختی نمایندگان شناسایی شده است؛ خطاها و سوگیری‌هایی مانند کلیشه‌سازی، تعصب‌ورزی، نژادپرستی، قوم‌گرایی و سوگیری تأییدی مانند (Rokeach, 2006; Altemeyer, 1998; Duckitt, 2001).

نمایندگان مجلس مانند همه افراد تا حد زیادی از آثار ویژگی‌های شناختی خود بر تصمیماتشان ناآگاه هستند. طبیعتاً در صورتی که نمایندگان با عوامل مؤثر بر ادراک خود آشنا شوند و درباره آنها تأمل کنند، قادر خواهند بود راه را تا حد امکان بر سوگیری‌ها و خطاهای تصمیم‌گیری ببندند یا از شدت آنها بکاهند. در پاسخ به این دغدغه، در پژوهش حاضر تلاش شده تا متغیرهای اثرگذار فردی و شخصیتی بر ادراک نمایندگان مجلس طی فرایند قانون‌گذاری شناسایی شوند.

Judge, 2017). هسلو با اتخاذ رویکردی فلسفی به ادراک، فرایند ادراک را به دو دسته ادراک از بالا به پایین و ادراک از پایین به بالا تقسیم می‌کند. او معتقد است که ادراک صرفاً فرایندی از پایین به بالا نیست که در آن فقط اطلاعات از محیط جمع‌آوری و سپس ترکیب شوند؛ بلکه ادراک فرایندی از بالا به پایین نیز هست؛ به این ترتیب که ادراک تحت تأثیر عوامل درونی ادراک‌کننده از جمله انتظارات، تجربه، دانش و توجه فرد قرار می‌گیرد (Hesslow, 2002). از دیدگاه هرشی و لوگو عوامل مؤثر بر ادراک و تغییر چهارچوب ادراکی را شامل فشار جمعی و گروهی، هماهنگی ادراکی، بحران‌ها و حوادث، و ترغیب و آموزش می‌داند (Hershey and Lugo, 1970).

پژوهش‌هایی که به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم به موضوع ادراک نمایندگان مجلس پرداخته باشند، انگشت‌شمارند. با وجود این، پژوهش‌های مرتبط را می‌توان به چند دسته تقسیم کرد. در گروه نخست، فرایند قانون‌گذاری از سطح فردی تا جمعی، مرحله‌به‌مرحله تشریح شده و ابعاد شناختی و ادراکی مرتبط با هر مرحله بیان شده است. برای مثال، به باورهای افراد، تشریفات مذهبی و ارزش‌های حاکم در جامعه، فشارهای اقتصادی، خطاهای ادراکی، احزاب و شخصیت نمایندگان به‌عنوان اصلی‌ترین عوامل اثرگذار بر ادراک نمایندگان در فرایند تصویب طرح‌ها و لوایح اشاره شده است (Slembeck, 2016).

در گروه دوم، از سیستم‌های ارزشی به‌عنوان عامل کلیدی مؤثر بر ادراک نخبگان سیاسی در هنگام تحلیل محیط نام برده شده است. در این پژوهش‌ها تأکیدی بر فرایند تصمیم‌گیری و تحلیل گام‌به‌گام آن وجود ندارد؛ مانند پژوهش (Brosch & Sander, 2013). براساس این دیدگاه، افراد با باورها، نگرش‌ها و ارزش‌هایی که دارند، به مسائل می‌نگرند. نخبگان سیاسی در بحبوحه تصمیم‌گیری تحت تأثیر ارزش‌های بنیادین خود قرار

روش پژوهش

نظریه داده‌بنیان نوعی راهبرد پژوهش کیفی است که در آن با اتکا به داده‌های گردآوری‌شده، نظریه‌ای تکوین می‌یابد. از آنجا که این نظریه برخاسته از داده‌ها است، متناسب با موقعیت مورد مطالعه است (بازرگان، ۱۳۸۷) و مشارکت‌کنندگان، فرایند پژوهش را تجربه کرده‌اند (Strauss & Corbin, 1990). امروزه نظریه داده‌بنیان، دست‌کم در قالب سه رویکرد (سنت) به کار گرفته می‌شود: رویکرد کلاسیک منتسب به گلینز، رویکرد سیستماتیک منتسب به اشتراوس و رویکرد برساخت‌گرایانه منسوب به چارمز^۲ (Chamberlain-Salaun et al., 2014). مهم‌ترین افتراقات این سه سنت در تاریخچه شکل‌گیری، موضع فلسفی، توجه به نقش پژوهشگر، تحلیل داده‌ها و نظریه حاصل از مطالعه است. اشتراکات آنها نیز در مواردی نظیر تأکید بر نمونه‌گیری نظری و مقایسه مداوم است (Kenny & Fourie, 2015).

استفاده از روش کلاسیک در پژوهش حاضر با توجه به نبود الگوی مدون در خصوص عوامل مؤثر بر ادراک نمایندگان در فرایند قانون‌گذاری صورت گرفته است. در پژوهش‌هایی که با نظریه داده‌بنیان انجام می‌شوند، پیشینه پژوهش اهمیت چندانی ندارد و عموماً مرور آن هم‌زمان با تحلیل داده‌ها انجام می‌شود. در نظریه داده‌بنیان کلاسیک هیچ نوع چهارچوب عمومی و ازپیش‌تعیین‌شده‌ای بر پژوهش تحمیل نمی‌شود. اگرچه در خصوص ماهیت ادراک، پژوهش‌های متعددی صورت گرفته است، پژوهش‌های محدودی در زمینه عوامل مؤثر بر ادراک فردی، به خصوص فعالان سیاسی انجام شده است که باعث می‌شود که پژوهش حاضر ماهیتی اکتشافی پیدا کند. به علاوه، ادراک

موضوعی پیچیده و چندوجهی است. استفاده از چهارچوبی مشخص و ازپیش‌تعیین‌شده برای پژوهش، آزادی عمل پژوهشگران را کاهش می‌داد و آنها را مجبور می‌کرد بر عوامل اثرگذار محدودی تمرکز کنند؛ بنابراین، پژوهشگران با بهره‌گیری از روش نظریه داده‌بنیان کلاسیک سعی کردند تا به دور از محدودیت‌های چهارچوب‌های تحمیلی، به گردآوری و تحلیل داده‌ها پردازند.

برای گردآوری اطلاعات از دو روش مصاحبه نیمه‌ساختاریافته و داده‌های آرشیوی مانند مشروح مذاکرات مجلس استفاده شد. نمونه‌گیری نیز به روش نمونه‌گیری نظری و روش قضاوتی صورت گرفت و اندازه نمونه پژوهش نیز براساس اصل اشباع نظری در مدت‌زمان انجام پژوهش نهایی شد. با توجه به گستردگی و تنوع قوانین مصوب از حیث ماهیت، پژوهشگران محدودۀ مطالعه را قوانین برنامه‌های پنجم و ششم توسعه تعیین کردند. پس از شناسایی نمایندگان حاضر در کمیسیون‌های مرتبط با لایحه برنامه توسعه، فهرستی ۲۸ نفره از ایشان به دست آمد که در نهایت، با مصاحبه با ۲۲ نفر از این نمایندگان طی سال‌های ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۸ و تحلیل مشروح مذاکرات مرتبط، اشباع نظری حاصل شد. همه این نمایندگان مرد بودند. از جمله سؤالاتی که از مصاحبه‌شوندگان پرسیده شد، این بود که آیا تاکنون در هنگام بررسی یک طرح یا لایحه دچار خطا شده‌اند، آیا در آن موقع اقدامی کردند یا سخنی گفتند که بعداً از آن پشیمان شده باشند، در آن زمان بیشتر تمایل داشتند با دیگران مشورت کنند یا ترجیح می‌دادند خودشان درباره موضوع مطالعه کنند.

برای کدگذاری و تجزیه و تحلیل داده‌ها از رویکرد گلینزر و اشتراوس (۱۹۶۷) و هولتون^۳ (۲۰۰۷) بهره گرفته شد. کدگذاری در این روش شامل مراحل

¹Glaser

² Charmaz

³Holton

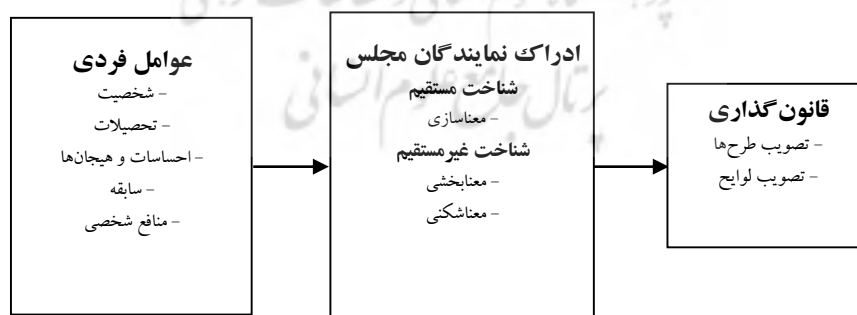
نمایندگان به عنوان مقوله محوری تعیین شد و داده‌ها حول آن سامان یافتند. کدگذاری انتخابی تا زمانی ادامه می‌یابد که مقوله اصلی و مقوله‌های مرتبط اشباع شوند. اشباع زمانی رخ می‌دهد که ویژگی‌های بیشتر و جدیدتری از داده‌ها حاصل نشود.

در مجموع، سه مقوله ادراک، عوامل فردی و قانون‌گذاری حاصل شد. مقوله محوری ادراک شامل دو زیرمقوله شناخت مستقیم (شامل مفهوم معناسازی) و شناخت غیرمستقیم (شامل مفاهیم معنابخشی و معناسختی)، مقوله عوامل فردی شامل پنج مفهوم شخصیت، تحصیلات، احساسات و هیجان‌ها، سابقه و منافع شخصی و مقوله قانون‌گذاری شامل دو مفهوم تصویب طرح‌ها و تصویب لوایح بود. در مرحله کدگذاری نظری، چگونگی ارتباط مقوله‌ها با یکدیگر مفهوم‌سازی می‌شوند. در شکل ۱ مدل نهایی پژوهش ارائه شده است. ادراک نمایندگان مجلس در مرکز مدل قرار گرفته است و عوامل فردی بر آن تأثیر می‌گذارند. نتیجه ادراک نمایندگان نیز قانون‌گذاری و تصویب طرح‌ها و لوایح است.

کدگذاری باز، انتخابی و نظری است. برای اعتبارسنجی، معیارهای اعتمادپذیری، اصالت، انتقادی بودن، تمامیت، روشنی، خلاقیت، کمال، تناسب و حساسیت ملاک قرار گرفتند (Whittemore et al., 2001). به علاوه، یافته‌های پژوهش از طریق مرور چندین و چندباره داده‌ها آزمون شدند و مدل نهایی با حضور تعدادی از مشارکت‌کنندگان پالایش شد (سیدکلالی و حیدری، ۲۰۱۶).

یافته‌ها

همان‌طور که اشاره شد، در نظریه داده‌بنیان کلاسیک کدگذاری شامل سه مرحله کدگذاری باز، انتخابی و نظری است. در این روش، داده‌هایی که از منابع اطلاعاتی (مانند مصاحبه و مشروح مذاکرات) به دست می‌آیند، کدگذاری می‌شوند و سپس با بررسی، مقایسه و تحلیل کدها، مواردی عنوان مفهوم می‌یابند که به جنبه مشترکی از پدیده مورد بررسی اشاره دارند. آن‌گاه چند مفهوم در قالب یک مقوله تجلی می‌یابند. خروجی کدگذاری باز، ۵۴ کد بود. در ادامه، ۱۰ مفهوم ظهور کرد. در مرحله کدگذاری انتخابی، ادراک

شکل ۱. مدل عوامل فردی مؤثر بر ادراک نمایندگان

داستان‌هایی که مصاحبه‌شوندگان اظهار کردند، روشن شد که نمایندگان به دو طریق، وقایع، لوایح و طرح‌ها را برای خود تحلیل و درک می‌کنند: یا به شکل مستقیم و از طریق مطالعه اسناد، مدارک و گزارش‌ها درباره یک طرح یا

تشریح مدل ادراک

همان‌طور که در شکل ۱ مشاهده می‌شود، ادراک مقوله محوری پژوهش است. با تحلیل روایت‌ها و

شکل گرفته در اذهان دیگران کنند (مایتلیس، ۲۰۰۵؛ مایتلیس و کریستینسن، ۲۰۱۴).

شناخت مستقیم: کلیه تلاش‌های نمایندگان برای ادراک وقایع محیطی و قوانین در فرایند تصویب قوانین نوعی معناسازی محسوب می‌شود. نمایندگان به دنبال ساخت معنا از وقایع محیطی، طرح‌ها و لوایح هستند و بر اساس معنای ساخته شده در ذهنشان درباره یک طرح یا لایحه نظر می‌دهند؛ بنابراین، کلیه ادراک‌هایی را که یک نماینده از یک طرح یا لایحه دارد، می‌توان معناسازی نام‌گذاری کرد. از آنجاکه در اکثر شواهد مطرح شده از سوی نمایندگان به طور غیرمستقیم به معناسازی اشاره شد و با توجه به اینکه معناسازی به طور مستقیم رخ می‌دهد، پژوهشگران زیرمقوله شناخت مستقیم را در ارتباط با این مفهوم در نظر گرفتند.

شناخت غیرمستقیم: مشاهدات نشان داد برخی از نمایندگان در جلسات مختلف با بیان سخن‌ها، روایت‌ها، داستان‌ها و استدلال‌هایی، سعی در تخریب معنا و ادراک ساخته شده درباره یک طرح یا لایحه در اذهان نمایندگان دیگر دارند (معناشکنی) و با ارائه استدلال‌های مختلف سعی می‌کنند معنای ذهنی خودشان را به آنها انتقال دهند (معنابخشی) و به این شکل، ادراک جدیدی را در نمایندگان ایجاد کنند؛ به همین دلیل، پژوهشگران زیرمقوله شناخت غیرمستقیم را لحاظ کردند که در ذیل آن دو مفهوم معناشکنی و معنابخشی جای گرفت.

عوامل فردی

در حین انجام پژوهش حاضر، شواهد بسیاری مبین وجود تأثیر عوامل فردی بر ادراک نمایندگان بود. عوامل فردی بر بسیاری از متغیرهای رفتاری و شناختی مؤثرند. ادراک نیز از این امر مستثنا نیست و با توجه به اظهارات مصاحبه‌شوندگان، به جرئت می‌توان گفت عوامل فردی

لایحه شناخت کسب می‌کنند، یا به شکل غیرمستقیم و با حضور در جلسات کمیسیون‌ها و فراکسیون‌ها و شنیدن نظرات سایر همکارانشان، از یک طرح یا لایحه درک پیدا می‌کنند. در زمان مصاحبه به کرات این چنین جملاتی از نمایندگان شنیده می‌شد: «من درخصوص این لایحه از برنامه توسعه، مطالعه کردم، گزارش‌های علمی را به دقت بررسی کردم و حتی با وزارتخانه‌های مختلف صحبت کرده و فعالانه در کمیسیون‌ها به دنبال جلب نظرات دیگران بودم» (مصاحبه ۲)؛ بنابراین، شنیدن این جملات از مصاحبه‌شوندگان، توصیف آنها از نحوه درک محیط، تلاش آنها برای شناخت به صورت فردی و یا کسب شناخت از طریق حضور در جلسات مختلف و شنیدن نظرات سایرین، پژوهشگران را بر آن داشت تا برای نشان دادن فرایند ادراک نمایندگان دو زیرمقوله شناخت مستقیم و شناخت غیرمستقیم را بررسی کنند.

پژوهشگران با تحلیل برخی از رفتارهای نمایندگان مانند تلاش‌هایشان برای تحت تأثیر قرار دادن دیگران در جلسات سخن و کمیسیون و نحوه استدلالشان برای قانع کردن سایرین به منظور اعطای رأی مثبت یا منفی به یک طرح یا لایحه، به مفاهیمی دست یافتند که با بهره‌گیری از پیشینه موضوع شناخت، آنها را با عناوین معناسازی، معنابخشی و معناشکنی معرفی کردند و به عنوان سه مفهوم، ذیل دو زیرمقوله شناخت مستقیم و شناخت غیرمستقیم قرار دادند. در پیشینه موضوع، معناسازی به صورت فرایندی تعریف شده است که افراد از طریق آن تلاش می‌کنند محیط و وقایع محیطی را درک کنند. افراد در محیط سازمانی به طور مستمر در حال معناسازی و سپس واکنش به اتفاقات محیطی هستند. معناشکنی تخریب یا شکستن معنای ساخته شده در اذهان دیگران است و معنابخشی فرایندی است که از طریق آن، افراد تلاش می‌کنند تا فرایند معناسازی دیگران را تحت تأثیر قرار دهند و معنای ذهنی خود را جایگزین معنای

نقشی کلیدی در نحوه ادراک آنها از محیط و تحلیل وقایع محیطی ایفا می کنند. با توجه به نتایج پژوهش، عوامل فردی از ۵ مفهوم شخصیت، تحصیلات، احساسات و هیجانها، سابقه و منافع شخصی تشکیل شده است.

شخصیت: شخصیت نمایندگان بر نحوه معناسازی، معنابخشی و معناشکنی آنها در فرایند تصویب قوانین و مباحث طرح شده در جلسات صحن و کمیسیون اثر چشمگیری دارد. با توجه به ابعاد مدل، پنج عامل بزرگ شخصیت که شامل برون گرایی، سازگاری، وجدان کاری، گشودگی در برابر تجربه و ثبات هیجانی است (رابینز و جاج، ۲۰۱۷)، شخصیت نمایندگان بررسی شد. به این منظور، از پرسشنامه استاندارد گلدبرگ (۱۹۹۹) بهره گرفته شد.

برخی از نمایندگان برون گرا بودند و با نمایندگان بسیاری تعامل برقرار می کردند. این دسته از نمایندگان پی در پی از تجربیاتشان صحبت می کردند و از اینکه چطور با صحبت های خود دیگران را تحت تأثیر قرار می دادند و نظر آنها را درباره یک لایحه یا طرح تغییر می دادند. برای مثال، «من همیشه در جلسات کمیسیون با سایر نمایندگان صحبت می کردم. هر نماینده ای یک نقطه نفوذ دارد. من همیشه آن نقطه را شناسایی می کردم. برخی را با تحت تأثیر قرار دادن احساساتشان، برخی را با تحت تأثیر قرار دادن غیرت و تعصباتشان، برخی را با منافع حزبی شان و برخی را با آرمان هایشان تحت تأثیر قرار می دادم» (مصاحبه ۹) و یا «همان طور که می دانید، من در جلسات صحن علنی بسیار نطق داشته ام و بارها به عنوان نماینده مخالف و یا موافق سخن گفته ام و همیشه توانسته ام عده زیادی را تحت تأثیر خودم قرار دهم. من هر چند زیاد حرف می زنم، اما می دانم چه می گویم. من دوست خیلی از نمایندگان هستم و همه من را به عنوان فردی قابل اعتماد می شناسند» (مصاحبه ۶) (تلاش این نماینده برای معناشکنی و معنابخشی در جلسات).

برخی از نمایندگان اذعان داشتند که به کرات تلاش کرده اند تا نمایندگانی را که ویژگی شخصیتی سازگار دارند، با خود هم نظر و همراه کنند. بعد سازگاری به تمایل فرد به تسلیم شدن در مقابل دیگران اشاره دارد. اشخاص بسیار سازگار، خون گرم و قابل اعتماد هستند. افرادی که از این بعد امتیاز کمی به دست می آورند، روحیه ای سرد، ناسازگار و تهاجمی دارند (رابینز و جاج، ۲۰۱۷)؛ بنابراین، نمایندگان سلطه طلب افراد با تیپ شخصیتی سازگار را شناسایی و سعی می کردند آنها را با خود همراه کنند تا قانون مورد نظر خود را به تصویب برسانند. برای مثال، «می دانستم که آقای ز و چند نفر دیگر عموماً در جلسات می خواهند افراد معتدل و سازگار باشند و نظر عموم را بپذیرند؛ فلذا من همیشه قبل از جلسه از مزایای طرح مورد نظر خود می گفتم و آنان را ترغیب می نمودم که با من هم نظر باشند» (مصاحبه ۷).

برخی از نمایندگان وجدان کاری بالایی داشتند. این دسته از افراد، تمام طرح ها و لوایح را به دقت بررسی می کردند و مدعی بودند که بدون اطلاع و آگاهی کافی به هیچ طرح یا لایحه ای رأی نمی دهند. آنها اذعان داشتند در تمام مسائل زندگی شخصی خود هم دقیق هستند و خطراتی که می گفتند، این را تأیید می کرد. پژوهشگران با بررسی نحوه حضور این نمایندگان در جلسات کمیسیون ها به شواهدی در جهت تأیید ادعای آنها دست پیدا کردند (این افراد در اکثر جلسات کمیسیون و صحن علنی حضور داشتند). افراد با وجدان کاری بالا به دلیل زمانی که صرف یک لایحه یا طرح می کردند، ادراکشان از طرح یا لایحه با سایر افراد متفاوت بود. عموماً این گروه از نمایندگان به قابلیت طرح ها و لوایح در حل مشکلات جامعه توجه داشتند. برای مثال، «من هر لایحه یا طرحی را که مطرح می شود، با دقت مطالعه می کنم. نظرات اساتید دانشگاه را در خصوص آنها جویا می شوم. با وزارتخانه مرتبط تماس می گیرم. چند ساعت در اینترنت جست و جو

تحصیلات: تحصیلات نمایندگان بر توجه آنها به موضوعات اثر می‌گذارد. نمایندگان که رشته پزشکی، کشاورزی، عمران یا جامعه‌شناسی خوانده باشند، دغدغه‌های یکسانی با یکدیگر ندارند. آنها لوایح و طرح‌های مرتبط با رشته تحصیلی خود را با دقت بیشتری مطالعه می‌کنند، وقت بیشتری به آنها اختصاص می‌دهند، درباره آنها بیشتر اظهارنظر می‌کنند و سعی می‌کنند در آن زمینه‌ها فعالانه‌تر عمل کنند. نمایندگان علاقه‌مندند درباره مسائل نزدیک به حوزه تخصصی خود نقش معنابخش و معناشکن را ایفا کنند و نظرات دیگران را به نظرات کارشناسی خود نزدیک کنند.

تحصیلات، چهارچوب فکری نماینده را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد. نماینده‌ای که رشته پزشکی خوانده، در مقایسه با نماینده‌ای که رشته کشاورزی خوانده، چهارچوب‌های ذهنی متفاوتی درباره طرح‌ها و لوایح دارد. برای مثال، «از آنجا که من پزشک بودم، به پیامدهای منفی طرح یکی از نمایندگان اشاره کردم. این طرح نوعی کود شیمیایی بود که منجر به افزایش محصولات کشاورزی می‌شد. آقای الف از پیامدهای منفی طرح برای سلامتی افراد اطلاع نداشت و نسبت به طرح خود پافشاری می‌کرد» (مصاحبه ۱۵).

با افزایش سطح تحصیلات نمایندگان، ادراک آنها از طرح‌ها و لوایح تغییر می‌کند و کیفیت قوانین مصوب ارتقا می‌یابد. با بالا رفتن درجه تحصیلی، تنگ‌نظری‌ها، توجه به منافع جناحی، شخصی و منطقه‌ای کاهش می‌یابد و نمایندگان به دغدغه‌های ملی بیشتر توجه می‌کنند و قدرت تجزیه و تحلیل آنها از مسائل تقویت می‌شود. برای مثال، «یک نماینده تحصیل کرده درک بهتری از وقایع محیطی دارد و خطاهای رفتاری خود را بهتر شناسایی می‌کند. یک نماینده تحصیل کرده حداقل می‌داند به عنوان یک نماینده چه وظایفی دارد» (مصاحبه ۱۳). عده‌ای از نمایندگان نیز از اینکه رشته تحصیلی آنها هماهنگ با کمیسیونی بود که

می‌کنم و همه عواقب آن را می‌سنجم و در نهایت، نظرم را اعلام می‌کنم» (مصاحبه ۲).

گشودگی در برابر تجربه، بعد دیگری از شخصیت نمایندگان بود که بر ادراک آنها تأثیر می‌گذاشت. تعدادی از نمایندگان در حین صحبت‌های خود، به موضوعات ادبی و هنری ارجاع می‌دادند. آنها از عملکرد سیاسیون و ساختار مجالس کشورهای دیگر سخن می‌گفتند و دل‌مشغولی‌های خود را با پرده‌پوشی کمتر بیان می‌کردند. این نمایندگان از گشودگی بیشتری در مقایسه با نمایندگان برخوردار بودند که نگاهی سنتی به موضوعات داشتند و توصیفشان از محیط عمدتاً محدود به داخل کشور یا حوزه انتخاباتی‌شان بود.

برای مثال، «ما انقلاب کردیم تا از ارزش‌های سنتی خود مراقبت کنیم؛ نه اینکه برویم از غربی‌ها غربی‌تر شویم. حالا عده‌ای آمده‌اند و بر طبل نوگرایی و مدرنیته و این قبیل خزعبلات می‌کوبند» (مصاحبه ۲۱). بررسی مشروح مذاکرات و روایت‌های این نمایندگان از جلساتی که در آن شرکت کرده بودند، نشان می‌داد که میزان مقاومت این نمایندگان در برابر پذیرش نظر دیگران بالا است. آنها برای مسلط کردن دیدگاه خود، گاهی اوقات پافشاری بیش از اندازه نشان می‌دادند.

افراد با ثبات هیجانی پایین، به عملکرد سایر نمایندگان حساسیت بیشتری داشتند و به سرعت واکنش نشان می‌دادند. ثبات هیجانی به توانایی فرد برای مقاومت در برابر استرس اشاره دارد. افرادی که دارای ثبات هیجانی بالایی هستند، معمولاً آرام و با اعتماد به نفس هستند. کسانی که امتیاز پایینی از این بُعد می‌گیرند، اغلب عصبی، نگران و واکنشی هستند. نمایندگان با ثبات هیجانی پایین در بررسی طرح‌ها و لوایح در برابر اظهارات سایر نمایندگان موضع می‌گرفتند. در مقابل، گروه دیگری از نمایندگان آرام بودند و در جلسات کمیسیون‌ها از خود عجله‌ای برای پاسخ‌دادن به نمایندگان دیگر نشان نمی‌دادند.

در آن به عضویت درآمده‌اند، احساس خرسندی می‌کردند و معتقد بودند در این شرایط بهتر می‌توانند وظایف نمایندگی خود را اجرا کنند.

احساسات و هیجان‌ها: بررسی مصاحبه‌ها و مشروح مذاکرات نشان داد که خُلق یک نماینده به‌هنگام بررسی و نظردهی دربارهٔ یک طرح یا لایحه بر ادراک وی اثر می‌گذارد. تجزیه و تحلیل مشروح مذاکرات مبین آن بود که وقتی بررسی یک لایحه به جلسهٔ بعد در کمیسیون موکول می‌شود، رفتار و واکنش‌های برخی از نمایندگان تغییر می‌کند. نماینده ممکن است در وقفهٔ پیش‌آمده بین جلسات، مطالعاتی داشته باشد و یا با افرادی گفت‌وگوهایی کند و تحت‌تأثیر بررسی و مطالعهٔ خود (معناسازی) و یا نگرش‌های سایر افراد (معناشکنی و معنابخشی) قرار بگیرد. برای مثال، «من در آن روز حال خوبی نداشتم. به‌علت مشکلاتی که برای حوزهٔ انتخاباتی‌ام پیش آمده بود، در آن جلسه تند حرف زدم. خدا را شکر که بررسی آن ماده به جلسهٔ بعد موکول شد و من با آرامش بیشتری از آن دفاع کردم» (مصاحبهٔ ۴).

طی مصاحبه‌ها، مصاحبه‌شوندگان بارها جملاتی مانند «من نسبت به آن لایحه حس خوبی نداشتم، من احساس خوبی نسبت به دولت و عملکرد آن ندارم، من حس خوبی نسبت به فلان رئیس کمیسیون در این خصوص نداشتم و...» را بیان کردند. این موارد نشان‌دهندهٔ نقش احساسات و هیجان‌ها در ادراک نمایندگان است. یکی از موضوعاتی که نقش احساسات را پررنگ می‌کند، تعداد زیاد جلسات کمیسیون و صحن و تعداد زیاد قوانین تصویب‌شده در برخی از روزها است. هرچقدر تعداد طرح‌ها و لوایح بیشتر باشد، فرصت بررسی دقیق آنها محدودتر می‌شود و به شتاب‌زدگی دامن می‌زند. در این شرایط، احتمال دارد که بسیاری از تصمیمات از روی احساسات اتخاذ شود.

سابقه: سابقهٔ نمایندگان نقش مؤثری در ادراک آنها ایفا می‌کند. نمایندگان که چندین دوره نمایندهٔ مجلس بوده‌اند، ادراک متفاوتی نسبت به نمایندگان دارند که برای اولین بار نماینده می‌شوند. برای مثال، «باتوجه به اینکه من برای اولین بار نماینده شده بودم، نگرش صحیحی به لوایح و طرح‌ها نداشتم و آشنایی با قانون‌نویسی و اصول حاکم بر آن نداشتم. حتی در خاطر ام است در ماه‌های اول سعی می‌کردم در جلسات سکوت کنم؛ چون گاهی اوقات احساس می‌کردم استنباط درستی از آن لوایح ندارم. در همان زمان، آقایی که چند دوره نماینده بود، به‌سرعت با خواندن لایحه به مشکلات قوانین قبلی و اینکه چگونه باید رأی داد، اشاره می‌نمود و سریعاً نظر خود را اعلام می‌کرد» (مصاحبهٔ ۵). مواردی این چنین نشان می‌دهد که سابقهٔ نمایندگی (اینکه فرد چند دوره نماینده بوده است) بر ادراکات شخص در فرایند تصویب قانون مؤثر است.

به‌علاوه، اینکه یک نماینده قبل از دورهٔ نمایندگی خود چه سابقهٔ کاری‌ای داشته باشد نیز بر ادراکات وی تأثیرگذار است. پژوهشگر با نمایندگان مصاحبه کرد که قبل از دورهٔ نمایندگی به شغل معلمی اشتغال داشتند. این افراد به حقوق معلمان و کارکنان آموزش و پرورش بسیار حساس بودند و در طرح‌ها و لوایح مرتبط با آموزش و پرورش نقش فعالی ایفا می‌کردند. هم‌سودن سابقهٔ کاری فرد با کمیسیونی که در آن عضو شده است نیز در ادراک از طرح‌ها و لوایح اثرگذار است. اگر نماینده در کمیسیونی عضو باشد که در موضوعات مرتبط به آن تجربه و سابقه داشته باشد، درک بهتری از مباحث طرح‌شده در آن از خود نشان می‌دهد. این نکته از زبان نمایندگان متعددی بازگو می‌شد که چون در حیطهٔ آن طرح یا لایحه تجربهٔ کاری داشته‌اند، آن را بهتر تحلیل کرده‌اند و نقش فعالانه‌تری در فرایند تصویب آن داشته‌اند.

انتخاباتی‌شان فعال‌تر جلوه می‌کنند و شانس بیشتری برای موفقیت در دوره بعد خواهند داشت. این افراد تمام تلاش خود را می‌کنند تا به‌عنوان نماینده موافق یا مخالف صحبت کنند و یا نظم جلسه را طوری به هم بزنند تا نام آنها از تریبون مجلس برده شود (مصاحبه‌های ۱، ۷ و ۱۶).

بحث و نتیجه‌گیری

قانون‌گذاری نمایندگان مجلس از جنس تصمیم‌گیری است و تأثیری وسیع و دیرپا بر کشور داشته و خواهد داشت. نمایندگان براساس ادراکات خود تصمیم‌گیری و قانون‌گذاری می‌کنند؛ بنابراین، شناسایی عوامل اثرگذار بر ادراک نمایندگان، به‌خصوص با لحاظ کردن نقش راهبردی آنها، اهمیت بسزایی می‌یابد. معرفی عوامل فردی مؤثر بر ادراک نمایندگان به آنها می‌تواند با افزایش آگاهی آنها همراه شود و آنها را در ارتقای سطح کیفی قانون‌گذاری یاری کند. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که عوامل فردی مؤثر بر ادراک نمایندگان شامل شخصیت، تحصیلات، احساسات و هیجان‌ها، سابقه و منافع شخصی هستند.

ادراک، مقوله محوری پژوهش حاضر قلمداد شد که خود از دو زیرمقوله شناخت مستقیم و شناخت غیرمستقیم تشکیل شده است. زیرمقوله شناخت مستقیم، مفهوم معناسازی را دربرمی‌گیرد و زیرمقوله شناخت غیرمستقیم شامل مفاهیم معناسکنی و معنابخشی است. به تلاش‌های نمایندگان برای ادراک وقایع محیطی و قوانین در فرایند تصویب قوانین، معناسازی اطلاق می‌شود و به تلاش‌هایشان برای تحت‌تأثیر قراردادن سایر نمایندگان و تغییر ادراک آنها درباره یک طرح یا لایحه، معناسکنی و معنابخشی گفته می‌شود.

در پژوهش‌های پیشین به برخی از موارد مؤثر بر ادراک به‌طور عام و به تعدادی از موارد مؤثر بر ادراک سیاسیون و نمایندگان مجلس به‌طور خاص اشاره شده

منافع شخصی: تعداد زیادی از نمایندگان معتقد بودند که همکارانشان در جهت منافع شخصی خود فعالیت می‌کنند. آنها توضیح می‌دادند که بسیاری از همکارانشان به‌محض نماینده‌شدن، برای شرکت در انتخابات دوره بعد شروع به برنامه‌ریزی می‌کنند و هدف اصلی خود را انجام اقدامات لازم برای حفظ صندلی مجلس در دوره‌های بعدی تعیین می‌کنند.

برخی نیز معتقد بودند که شمار زیادی از نمایندگان به‌طور مشخص به‌دنبال منافع اقتصادی خود هستند و به‌محض آغاز دوره نمایندگی، توجه خود را به مسائل مالی معطوف می‌کنند. عده‌ای اذعان داشتند برخی نمایندگان به‌دنبال کسب مناصب دولتی پس از دوره نمایندگی خود از طریق ارتباط با وزرا و سایر مسئولین هستند. عده‌ای می‌گفتند برخی از نمایندگان صرفاً به‌دنبال شناخته‌شدن، کسب شهرت و نشان‌دادن قدرتشان به اقوام و آشنایان و فعالان حوزه انتخاباتی خود هستند و دوران نمایندگی را فرصت مناسبی برای ارضای امیال شخصی خود می‌دانند. برای مثال، «گروهی به‌دنبال حفظ نمایندگی خود در دوره‌های آتی هستند. پس برای اینکه در دوره بعدی هم رأی بیاورند، باید مردم شهر خود را راضی نگه دارند؛ بنابراین، در هر طرح یا لایحه‌ای به‌دنبال منافع حوزه انتخاباتی خود هستند و تصمیم خود را درخصوص تصویب یا رد یک لایحه براساس اثراتی که بر حوزه انتخاباتی دارد، اتخاذ می‌کنند» (مصاحبه ۸).

مصاحبه‌شوندگان توضیح دادند که عده‌ای از نمایندگان به‌علت آنکه نگران وضعیت شغلی خود پس از دوران نمایندگی هستند، با وزرا همکاری می‌کنند و در تلاش‌اند مطابق با نظر آنها عمل کنند تا شاید در آینده بتوانند مناصب دولتی خوبی به دست آورند. برخی از نمایندگان نیز تمایل دارند در جلسات علنی نامشان برده شود؛ چون اعتقاد دارند هرچقدر نامشان بیشتر برده شود، در اذهان عمومی، به‌خصوص اذهان افراد حوزه

پیشنهاد می‌شود تا در آینده ادراکات سایر سیاست‌یون و مدیران را نیز مطالعه کنند و عوامل مؤثر بر ادراکات افرادی مانند اعضای شورای شهر، وزرا و مدیران عامل را پژوهش کنند.

منابع

بازرگان، ع. (۱۳۸۷). *مقدمه‌ای بر روش‌های تحقیق کیفی و آمیخته: رویکردهای متداول در علوم رفتاری*. نشر دیدار.

افجه، س.ع.؛ قربانی‌زاده، و.؛ حیدری، ا. (۱۳۹۷). عوامل مؤثر بر ادراک در فرایند قانون‌گذاری. *مطالعات مدیریت (بهبود و تحول)*. ۲۷ (۸۸)، ۷۴-۵۱.

References

- Afjei, S.A., Ghorbani zadeh, V., Heydari, E. (2018). The Effective Factors on the Perception in Legislation process. *Management Studies in Development and Evolution*. 27(88). 51-74. (In Persian)
- Altemeyer, B. (1998). The other "authoritarian personality". In *Advances in experimental social psychology*, 30, 47-92. Academic Press.
- Barrett, J. L. (2004). *Why would anyone believe in God?*. AltaMira Press, a division of Rowman & Littlefield.
- Bazargan, A. (2008). *Introductions to qualitative and mixed research methods: common behavioral sciences*. Publication of visit. (in Persian)
- Braithwaite, V. (1994). Beyond Rokeach's equality-freedom model: Two-dimensional values in a one-dimensional world. *Journal of Social Issues*, 50(4), 67-94.
- Brosch, T., & Sander, D. (2013). Neurocognitive mechanisms underlying value-based decision-making: from core values to economic value. *Frontiers in human neuroscience*, 7, 398.
- Chamberlain-Salaun, J., Mills, J., & Usher, K. (2013). Linking symbolic interactionism and grounded theory methods in a research design: From Corbin and Strauss' assumptions to action. *Sage Open*, 3(3).
- Duckitt, J. (2001). A dual-process cognitive-motivational theory of ideology and prejudice. In *Advances in experimental social psychology*, 33, 41-113. Academic Press.

است. سیستم‌های ارزشی، شخصیت و سوگیری‌های شناختی از جمله عوامل کلیدی برشمرده در پژوهش‌های خارجی هستند (بروش و سندر، ۲۰۱۳؛ اسلمبک، ۲۰۱۶ و التمیر، ۱۹۹۸). از میان پژوهش‌های داخلی هم، در پژوهش افجه و همکارانش (۱۳۹۷) به نقش عوامل محیط خارجی (فشارهای سیاسی-حقوقی، اقتصادی، اجتماعی-فرهنگی و فناوریانه) و داخلی (ساختار و رویه‌های داخلی و فرهنگ) بر ادراک پرداخته شده است. باین حال تا آنجا که بررسی پژوهشگران پژوهش حاضر نشان داد، پژوهش مشابهی با موضوع تأثیر متغیرهای تحصیلات، سابقه، منافع شخصی، احساسات و هیجان‌ها و شخصیت بر ادراک نمایندگان مجلس در ایران انجام نشده است.

مهم‌ترین آموزه‌ای که پژوهش حاضر برای نمایندگان مجلس به همراه دارد، ضرورت افزایش آگاهی آنها درباره ادراکات خودشان است. با توجه به نتایج پژوهش، نمایندگان به این آگاهی دست می‌یابند که عوامل متعددی در فرایند قانون‌گذاری به صورت آگاهانه یا ناخودآگاهانه بر ادراک آنها تأثیر می‌گذارد و آنها در برابر این عوامل آسیب‌پذیر هستند. هر چه شناخت نمایندگان از این عوامل بیشتر باشد، بهتر می‌توانند خود را در برابر این عوامل مدیریت کنند و در نهایت، بهتر قانون‌گذاری کنند. پژوهش حاضر با محدودیت‌هایی روبه‌رو بود. دسترسی به نمایندگان مجلس دشوار بود و زمان آنها برای مصاحبه محدود بود. جنسیت این نمایندگان مذکر بود و امکان دیدار با نمایندگان زن فراهم نشد. جامعه آماری پژوهش شامل نمایندگان مجلس کشور ایران بود و نمایندگان مجالس سایر کشورها مطالعه نشدند. انتخاب نمایندگان به روش قضاوتی انجام شد و در نهایت، به ۲۲ نفر محدود شد. طبیعتاً این موارد محدودیت‌هایی را برای پژوهش حاضر و تعمیم‌پذیری نتایج آن ایجاد می‌کند. پژوهشگران آتی می‌توانند عوامل یافت‌شده در این پژوهش را به‌طور مستقل بررسی کنند. به پژوهشگران

- Phillips, T., Weisbuch, M., & Ambady, N. (2014). People perception: Social vision of groups and consequences for organizing and interacting. *Research in Organizational Behavior Journal*, 34, 101-127.
- Pickens, J. (2014). *Organizational Behavior in Health Care*. Jones and Bartlett Publishers, Sudbury, MA, USA.
- Robbins, S., Judge, T. (2017). *Organizational Behavior*. New York Press.
- Robbins, S., Judge, T. (2017). *Organizational Behavior*. New York Press.
- Rokeach, M. (2006). *The open and closed mind*. New York: Basic Books.
- Rokeach, M. (2006). *The open and closed mind*. New York: Basic Books.
- Seyed Kalali, N., & Heidari, A. (2016). How was competitive advantage sustained in management consultancies during change: The role of dynamic capabilities. *Journal of Organizational Change Management*, 29(5), 661-685.
- Slembeck, T. (2016). The Formation of Economic Policy: A Cognitive-Evolutionary Approach to Policymaking. *Constitutional Political Economy*, 8, 225-254.
- Slembeck, T. (2016). The Formation of Economic Policy: A Cognitive-Evolutionary Approach to Policymaking. *Constitutional Political Economy*, 8, 225-254.
- Strauss, J. & Corbin, A. (1990). Grounded Theory Research: Procedures, Canons and Evaluative Criteria. *Qualitative Sociology* 13, 3-21.
- Waytz, A. Gray, K. Epley, N. & Wegner, D. M. (2010). Causes and consequences of mind perception, *Trends in Cognitive Sciences*, 14(8), 383-388.
- Whittemore, R., Chase, S. K., & Mandle, C. L. (2001). Validity in qualitative research. *Qualitative health research*, 11(4), 522-537.
- Glaser, B. and Strauss, A. (1967). *The Discovery of Grounded Theory: Strategies for Qualitative Research*. Aldine De Gruyter. New York, NY.
- Goldberg, L. R. (1999). A broad-bandwidth, public domain, personality inventory measuring the lower-level facets of several five-factor models. *Personality psychology in Europe*, 7(1), 7-28
- Hershey, G. & Lugo, J. (1970). *Living Psychology*. New York: MacMillan Company.
- Hesslow, G. (2002). Conscious thought as simulation of behavior and perception. *Trends in cognitive sciences*, 6(6), 242-247.
- Holton, J. (2007). "The coding process and its challenges". in Bryant, A. and Charmaz, K. (Eds). *The SAGE Handbook of Grounded Theory*. Sage, London, 265-289.
- Jost, J. T., Basevich, E., Dickson, E. S., & Noorbaloochi, S. (2016). The place of values in a world of politics: Personality, motivation, and ideology. *Handbook of value: Perspectives from economics, neuroscience, philosophy, psychology, and sociology*, 351-374.
- Jost, J. T., Basevich, E., Dickson, E. S., & Noorbaloochi, S. (2016). The place of values in a world of politics: Personality, motivation, and ideology. *Handbook of value: Perspectives from economics, neuroscience, philosophy, psychology, and sociology*, 351-374.
- Kenny, M., & Fourie, R. (2015). Contrasting classic, Straussian, and constructivist grounded theory: Methodological and philosophical conflicts. *The Qualitative Report*, 20(8), 1270-1289.
- Maitlis, S. (2005). The social processes of organizational sensemaking. *Academy of management journal*, 48(1), 21-49.
- Maitlis, S., & Christianson, M. (2014). Sensemaking in organizations: Taking stock and moving forward. *Academy of Management Annals*, 8(1), 57-125.